

بررسی تجارب پیاده راه سازی در ایران

رحمت محمدزاده^۱، مهدی نعلبندی^۲

۱- دانشگاه تبریز

۲- دانشگاه هنر اسلامی تبریز

rahmat@tabrizu.ac.ir

خلاصه

پیاده راه ها علاوه بر ارتباط و دسترسی، می تواند به کاهش آلودگی های زیست محیطی و توسعه اهداف اجتماعی، اقتصادی، فرهنگی و کالبدی شهرها کمک نماید. این مقاله با بررسی ده مورد از تجارب پیاده راه سازی کلاشهر های ایران، درصدد شناخت کم و کیف اقدامات انجام شده و ارائه راهکارهای ارتقاء کیفیت می باشد. مطالعه بصورت توصیفی-تحلیلی بوده و اطلاعات مورد نیاز بصورت مطالعات کتابخانه ای و برداشت میدانی جمع آوری شده اند. بررسی ها نشان می دهد اکثر مسیرهای پیاده بافت قدیم شهرها در جهت حل مشکلات ترافیکی ایجاد شده اند و اغلب با مشکلاتی چون تردد وسایل نقلیه ساکنین درون محور، کمبود فضای سبز، نامکفی بودن پارکینگ و غیره مواجه می باشند. بنابراین بازنگری در طرحها با هدف ایجاد شهر انسانی و تامین تسهیلات مورد نیاز می تواند به رونق بیشتر پیاده راه ها کمک نماید.

کلمات کلیدی: فضای شهری، ترافیک، پیاده راه، پیاده راه های ایران

۱. مقدمه

فضاهای شهری در واقع قسمتی از فضاهای باز و عمومی شهرها هستند که شهروندان در آن تعاملات اجتماعی انجام می دهند. «امروزه، کیفیت و جذابیت فضاهای عمومی شهری به یکی از مهمترین سنجه های توسعه یافتگی و قابلیت زندگی در شهرها تبدیل شده است» [۱]. همانطور که می دانیم شهر ها از دیرباز بر اساس حرکت پیاده بنا شده بودند اما با ظهور انقلاب صنعتی و ماشینی شدن شهرها، زندگی پیاده در شهر رنگ باخته و جای خود را با اتومبیل عوض می کند و خیابان کشی های جدید صرفا جهت عبور و مرور وسایل نقلیه طراحی و اجرا می گردند. در این میان یک خلاء بین گذشته شهرها و وضع کنونی آنها مشاهده می شود و آن کم اهمیت شدن زندگی پیاده است. چاره ای که امروزه شهرهای جهان برای این مسئله اندیشه کرده اند، ایجاد پیاده راه ها می باشد. با توجه به تعریف فضای شهری، پیاده راه ها جزئی از آنها محسوب می گردند و همانطور که گفته شد هم اکنون می توانند بعنوان یکی از سنجه های توسعه یافتگی؛ که مقصود هر شهری می باشد، به کار آیند. ایجاد محیط پیاده، علاوه بر افزودن ایمنی حرکت پیاده می تواند زمینه ساز حضور بیشتر شهروندان و افزایش تعاملات بین آنها و بوجود آمدن زندگی اجتماعی شهری شود. لذا توجه به کیفیت های مربوط به مسیر های پیاده باید در دستور کار طراحان و مدیران شهری قرار بگیرد. در این نوشتار سعی شده است با تاکید بر اهمیت پیاده روی و پیاده راه ها و ارائه اطلاعات مختصری مربوط به مبانی نظری آنها، با بررسی تفصیلی تر تجارب پیاده راه سازی در شهر های ایران، شناختی کلی از آنها حاصل آید تا بتوان با بررسی و تحلیل نکات مثبت و منفی آنها در ایجاد پیاده راه های موفق جدید در شهرهای کشور، گام موثری برداشت کرد.

۲. مبانی نظری

پیاده روی ساده ترین نوع جابجایی بین مبدا و مقصد بوده و تنها گونه ای از حمل و نقل است که به صورت مستقل و غیر وابسته به هیچ گونه ابزار یا وسیله ای خارجی امکان پذیر می باشد [۱]. اما پیاده راه، عنوان کلی برای آن دسته از معابر شهری است که مخصوص عبور پیاده و یا به طور عمده برای آنان در نظر گرفته شده است. این معبر می تواند به صورت خیابان، کوچه، بازار، بازارچه و گذر و یا مسیری در میدان، پارک، ورزشگاه و یا

^۱ دانشیار گروه معماری

^۲ دانشجوی کارشناسی ارشد طراحی شهری